

Dosarul nr. 3ra-1312/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Constantin Roșca)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Nelea Budăi, Ion Țurcan, Ion Muruianu)

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursurile declarate de Chirill Dimitrov, reprezentantul acestuia, avocatul Gheorghe Vlas, și procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, în interesele lui Chirill Dimitrov,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, în interesele lui Chirill Dimitrov împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Consiliului de Control și Revedere a Deciziilor, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, societății pe acțiuni „Lusmecon”, lui Constantin Rusu și Ludmilei Sochircă cu privire la repunerea în termen a acțiunii, contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins ca neîntemeiate apelurile declarate de Chirill Dimitrov și procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, în interesele lui Chirill Dimitrov și s-a menținut hotărârea din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a respins cerere privind repunerea în termen a acțiunii și s-a respins ca tardivă acțiunea depusă de Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, în interesele lui Chirill Dimitrov,

constată:

La 05 octombrie 2015, Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, Marcel Cimbir a depus cerere de chemare în judecată în interesele lui Chirill Dimitrov împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (denumirea prescurtată CNDDCM), Consiliului de Control și Revedere a Deciziilor (denumirea prescurtată CCRD), Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, societății pe acțiuni „Lusmecon”, lui Constantin Rusu și Ludmilei Sochircă cu privire la repunerea în termen a acțiunii, contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului material și moral,

concretizată prin cererea depusă de Chirill Dimitrov la 31 iulie 2017 (vol. I, f.d. 228-230, 231 recto-verso, vol. II, f.d. 63).

În motivarea acțiunii a menționat că, cet. Chirill DimitrovXXXXX. În procesul verificărilor efectuate, a constatat că, inițial, în anul 1993, reclamantului Chirill Dimitrov, în rezultatul XXXXX

La 28 ianuarie 2003, în rezultatul expertizei efectuate de către Consiliul de Expertiză Medicală Vitalității (denumirea prescurtată CEMV) general nr. 2, actul nr. 3057, reclamantului Chirill Dimitrov i-a fost stabilit al. CEMV în recomandările sale a menționat că, lui Chirill Dimitrov nu i se recomandă activitatea de muncă.

Ulterior, în rezultatul reexpertizării, la 18 noiembrie 2013, medicul expert al CCRD, Constantin Rusu i-a eliberat lui Chirill Dimitrov certificatul XXXXXTotodată, menționându-se că Chirill Dimitrov are nevoie de restricții acordate de IMSP.

La 17 decembrie 2013, reclamantul Chirill Dimitrov, nefiind de acord cu decizia CCRD, s-a adresat Centrului de Medicină Legală, care prin raportul nr. 429 din 17 decembrie 2013 „de expertiză medico-legală în comisie”, i-a confirmat diagnosticulXXXXX.

Astfel, Chirill Dimitrov s-a adresat medicului expert Constantin Rusu, în vederea reexpertizării sale, însă, cererea sa a fost ignorată și respinsă.

La 18 februarie 2014, Chirill Dimitrov s-a adresat directorului general al Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, care prin scrisoarea nr. D-41/14 din 14 martie 2014, i-a comunicat despre examinarea cererii sale privind dezacordul cu Decizia CCRD nr. 1327din 18 noiembrie 2013 și despre faptul că decizia XXXXX a fost asumată de către CCRD la solicitarea SA „Lusmecon”. Totodată, i-a fost adus la cunoștință că a depășit termenul de contestare a deciziei CCRD, din care motiv aceasta nu poate fi revăzută.

La fel, directorul general al Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă a invocat că, raportul de examinare medico-legală în comisie din inițiativă proprie a pacientului nu poate servi drept temei de anulare a Deciziei CCRD nr. 1327din 18 noiembrie 2013.

La 14 aprilie 2014, Chirill Dimitrov a înregistrat la Ministerul Muncii Protecției Sociale și a Familiei contestația împotriva inacțiunilor organului de control.

În această ordine de idei, Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, a conchis că, directorul general al Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Ludmila Sochircă, prin răspunsul nr. D-41/14 din 14 martie 2014 a încălcat modul de soluționare a litigiilor, stabilit la art. 63-67 din Instrucțiunea privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 65 din 23 ianuarie 2013.

Deopotrivă, Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, a opinat că, prin adoptarea unor decizii vădit ilegale, emise contrar prevederilor legii și procedurii stabilite, prin neexplicarea modului și căilor de contestare a deciziilor adoptate, prin reexpertizarea ilegală și fără temei a lui Chirill Dimitrov, medicul expert Constantin Rusu din cadrul CCRD, precum și directorul general al CNDDCM au condiționat suportarea de către reclamant a unor cheltuieli nejustificate, printre care: investigarea în Centrul de Diagnostic German – 7 100 de lei; efectuarea

expertizei medico-legale în comisie – 500 de lei, cheltuieli de transport – 200 de lei, efectuarea unor fotocopii de pe documente – 100 de lei etc..

Mai mult decât atât, începând cu luna ianuarie 2014 – și până la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, din cauza încălcărilor admise de către medicul expert Constantin Rusu, la inițierea procedurii de reexpertizare, reclamantul Chirill Dimitrov nu a beneficiat de achitarea sumelor cuvenite cu titlu de compensare pentru boala profesională, obținută în rezultatul activității de muncă în cadrul SA „Lusmecon”.

Reclamantul Chirill Dimitrov a solicitat repunerea în termen a acțiunii; și:

- anularea ca ilegală decizia Consiliului de Control și Revedere a Deciziilor privind determinareaXXXXX;

- anularea ca fiind ilegal raportul de determinare a dizabilității și capacității de muncă nr. 1327 din 18 noiembrie 2013 și certificatul nr. 1327 eliberate lui Chirill Dimitrov în rezultatul reexpertizării, în confirmareaXXXXX ;

- recunoașterea drept ilegale acțiunile medicului expert Constantin Rusu din cadrul CCRD, ale directorului general al CNDDCM, Ludmila Sochircă, precum și ale factorilor de decizie din cadrul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;

- dispunerea efectuării expertizei medico-legale, cu atragerea specialistului din cadrul Consiliului Republican de boli profesionale, în vederea stabilirii procentului pierderii capacității de muncă a lui Chirill Dimitrov și XXXXXa acestuia;

- obligarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă să înlăture încălcările admise și să restabilească lui Chirill Dimitrov certificatul privind încadrarea înXXXXXX;

- încasarea din contul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în beneficiul lui Chirill Dimitrov a sumei de 8 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat prin emiterea unei decizii ilegale;

- încasarea din contul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în beneficiul lui Chirill Dimitrov a sumei de 50 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral;

- încasarea din contul SA „Lusmecon” în beneficiul lui Chirill Dimitrov a indemnizației de invaliditate pentru boala profesională în sumă de 154 562,58 de lei, neachitată pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 30 iunie 2015;

- obligarea SA „Lusmecon” să achite lunar lui Chirill Dimitrov, începând cu 01 iulie 2015, indemnizația de invaliditate pentru boală profesională obținută în rezultatul activității de muncă.

Prin hotărârea din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, (vol. II, f.d. 73-74, 85-93) s-a respins cerere privind repunerea în termen a acțiunii și s-a respins ca tardivă acțiunea depusă de Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, în interesele lui Chirill Dimitrov.

Prin decizia din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 176-177, 178-201) s-au respins ca neîntemeiate apelurile declarate de Chirill Dimitrov și procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, în interesele lui Chirill Dimitrov și s-a menținut hotărârea din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prima instanță și instanța de apel și-au întemeiat soluțiile adoptate pe dispozițiile art. 1 alin. (2), art. 3 alin. (1) lit. a), art. 16 alin. (1), art. 17 alin. (1)

lit. a) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000; art. 116 alin. (1), (3) și (4) și art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă; art. 267 alin. (2) și art. 277 alin. (1) din Codul civil; pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 65 din 23 ianuarie 2013 cu privire la determinarea dizabilității și capacității de muncă; pct. 4, pct. 5, pct. 35, pct. 44 și pct. 61 din Regulamentul cu privire la determinarea dizabilității și capacității de muncă.

În consolidarea soluțiilor sale, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, și Curtea de Apel Chișinău au constatat că, reclamantului Chirill Dimitrov, devenindu-i cunoscută decizia CNDDCM din 18 noiembrie 2013, raportul de determinare a dizabilității și capacității de muncă nr. 1327 din 18 noiembrie 2013 și certificatul din 18 noiembrie 2013, a demarat procedura de contestare a acestor acte la Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă.

Ulterior, la 14 aprilie 2014, reclamantul a depus contestația la Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, care a fost examinată prin răspunsul din 06 mai 2014.

Astfel, termenul de prescripție de 30 zile, instituit prin art. 17 din Legea nr. 793 din 10 februarie 2000, a început să curgă din data de 15 martie 2014 – următoarea zi calendaristică când Chirill Dimitrov i-a fost comunicat, prin scrisoarea nr. D-41/14 din 14 martie 2014, despre examinarea cererii privind dezacordul cu decizia CCRD nr. 1327 din 18 noiembrie 2013 (vol. I, f.d. 33).

La 17 mai 2014 și 12 iunie 2014, reclamantul Chirill Dimitrov a contestat aceste acte în instanța de contencios administrativ, însă, prin încheierile din 23 mai 2014 și respectiv 16 iunie 2014 ale Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, cererile de chemare în judecată au fost restituite din motiv că au fost depuse cu încălcarea competenței teritoriale.

Respectiv, în speță, cererea de chemare în judecată depusă repetat la 05 octombrie 2015, de Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, în interesele lui Chirill Dimitrov în baza, a avut loc cu încălcarea termenului de 30 de zile.

Or, prin prisma art. 277 alin. (1) din Codul civil, curgerea termenului de prescripție se întrerupe doar cu condiția depunerii acțiunii în modul stabilit. Prin urmare, dacă acțiunea a fost depusă în modul necorespunzător, în special cu încălcarea regulilor de competență, prescripția nu se întrerupe. Dealtfel, acest motiv nici nu poate servi drept temei viabil de repunere în termenul omis de către reclamant pentru contestarea actelor administrative.

La 31 iulie 2018, Chirill Dimitrov a declarat recurs împotriva deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, completat prin cererea de recurs depusă la 13 iulie 2018 de reprezentantul acestuia, avocatul Gheorghe Vlas (vol. III, f.d. 1-3, 33-37, 38).

În motivarea recursului a invocat aplicarea unei legi care nu trebuia să fie aplicată și interpretarea eronată a normelor legii materiale aplicabile speței.

În acest sens, recurentul și reprezentantul acestuia au indicat că prima instanță urma să rețină la soluționarea chestiunii privind omiterea termenului atât particularitățile speței, cât și natura juridică a acesteia, în special faptul că raporturile dintre Chirill Dimitrov și SA „Lusmecon” au fost stabilite și s-au dezvoltat drept rezultat a contractării de către primulXXXXX.

Astfel, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, prin prisma art. 16 pct. 10 din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dezabilități, inițierea procedurii de reexpertizare a lui Chirill Dimitrov putea avea

loc doar la cererea acestuia sau la solicitarea consiliilor specializate și a celor teritoriale.

Respectiv, instanța de apel în mod arbitrar s-a degrevat de obligațiunea de a examina legalitatea procedurii stabilite a acțiunilor medicului-expert din cadrul Consiliului de Control și Revedere a Deciziilor privind determinarea dizabilității și capacității de muncă, Constantin Rusu, în acest sens nefiind instituite careva termene.

În ipoteza în care, procedura de contestare a actelor administrative a fost demarată prin expedierea la 18 februarie 2014 în adresa Consiliul National pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă a contestației, aceasta urma a fi examinată de Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, conform prevederilor pct. 61-68 din Instrucțiunea privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 65 din 23 ianuarie 2013, fiind finalizată cu adoptarea unei decizii pasibile de a fi contestată.

Prin urmare, în sensul pct. 61-68 din Instrucțiunea privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 65 din 23 ianuarie 2013, doar deciziile Comisiei de Litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei pot fi calificate ca acte administrative în sensul art. 3 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000. Însă, în speță, Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei nu s-a expus pe marginea dezacordului/contestației depuse de Chirill Dimitrov și până la moment nu a adoptat o decizie pe marginea acesteia, care ar putea fi contestată în temeiul Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

În această ordine de idei, recurentul Chirill Dimitrov a indicat că hotărârile primei instanțe și a instanței de apel au dus la încălcarea drepturilor sale fundamentale, și anume: dreptul de a beneficia de indemnizația cuvenită în legătură cu pierderea capacității de muncă, în urma activității de muncă în condiții grele, periculoase și distructive pentru sănătatea sa; dreptului la sursa de existență; dreptul la protecție socială; dreptul de acces la justiție, la un proces echitabil și soluționarea acestuia în termen rezonabil.

Recurentul Chirill Dimitrov și reprezentantul acestuia, avocatul Gheorghe Vlas, au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, în interesele lui Chirill Dimitrov.

La 31 iulie 2018, procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, a declarat recurs în interesele lui Chirill Dimitrov împotriva deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, care a fost completat prin cererea depusă la 17 septembrie 2018 (vol. III, f.d. 6-13, 20-26).

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea și a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În acest sens, procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, a reiterat relevat critici similare celor cuprinse în cererile

de recurs depuse de Chirill Dimitrov și de reprezentantul acestuia, avocatul Gheorghe Vlas.

Suplimentar a indicat că, instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 37¹ din Codul de procedură civilă. Or, în speță, sunt formulate pretenții soluționarea cărora ține atât de competența instanței de contencios administrativ, cât și de competența instanței de drept comun. Astfel, aplicând această normă, instanța de apel trebuia să se expună asupra tuturor revendicărilor care formează obiectul material al prezentei acțiuni civile.

Implicit concluziei privind tardivitatea acțiunii, a indicat că instanța de apel incorect a stabilit momentul nașterii dreptului la acțiune, deoarece acest termen a fost constatat în privința unui act administrativ care *de facto* nici nu a fost emis. Or, Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei nu a fost convocată, iar contestația lui Chirill Dimitrov nu a compărut în fața acestei Comisii, iar nota-informativă (răspuns), semnată de Ludmila Sochircă, nu constituie un act administrativ emis pe marginea dezacordului (contestației) depuse de Chirill Dimitrov. Prin urmare, această notă-informativă nu poate fi încadrată și pasibilă de a fi contestată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

La fel, a opinat că Ludmila Sochircă nici nu era competentă să examineze dezacordul (contestația) depusă de Chirill Dimitrov împotriva deciziei CCRD.

În această ordine de idei, procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, a solicitat în numele recurentului Chirill Dimitrov admiterea recursului, casarea deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, în interesele lui Chirill Dimitrov.

Prin încheierea din 21 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-au considerat admisibile recursurile declarate de Chirill Dimitrov, reprezentantul acestuia, avocatul Gheorghe Vlas, și procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, în interesele lui Chirill Dimitrov, și au fost transmise Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

Examinând recursurile declarate, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție le consideră întemeiate și care urmează a fi admise, cu casarea deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce succed.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând legalitatea deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție vădește că instanța de apel nu a stabilit obiectul acțiunii civile și a examinat superficial cauza, iar drept consecință a adoptat o soluție nemotivată.

Or, în conformitate cu articolul 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În acest sens, art. 240 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă prescrie că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Instanța de recurs consemnează că, legea procedural civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel, efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță și din acest motiv instanța de apel, nu poate fi pusă în situația de a soluționa cereri care nu au fost formulate în fața primei instanțe, adică cereri absolut noi prin care să se invoce pretenții noi.

Respectiv, instanța de apel rejudecând cauza avea obligația pozitivă de a identifica obiectul acțiunii civile, care este unul din elementele esențiale ale acțiunii civile. Or, obiectul acțiunii civile îl formează anume pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

La caz, Colegiul de asemenea taxează că, în sensul doctrinar, acțiunea civilă este definită ca ansamblul mijloacelor procesuale consacrate și garantate, pentru apărarea prin intermediul instanței de judecată în ordinea stabilită de lege a dreptului subiectiv prezumat încălcat sau prezumat contestat. Acțiunea civilă constând din trei elemente interdependente: obiectul, temeiul și părțile acțiunii.

Prin urmare, instanței de apel îi revenea o deosebită atenție de a exercita controlul judiciar complet, în fapt și în drept, manifestat prin verificarea corectitudinii primei instanță în sensul determinării obiectului material al acțiunii civile, temeiului apariției acesteia, stabilirii obiectului probațiunii pe cauza dedusă judecării și identificării cercului subiecților raportului material litigios. Totodată, în situația în care Curtea de Apel Chișinău ar fi constatat că prima instanță a admis unele erori judiciare, aceasta urma să le înlăture prin efectuarea unei noi examinări în fond a cauzei.

În această ordine de idei, una din primele acțiuni care urma a fi întreprinsă de Curtea de Apel Chișinău era identificarea obiectului material al acțiunii. La capitolul dat, urmează a fi notat faptul că, în speță, au fost formulate și înaintate mai multe capete de cerere, fiecare în parte formând obiectul acțiunii. Astfel, Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, a solicitat în interesele lui Chirill Dimitrov:

- anularea ca ilegală decizia Consiliului de Control și Revedere a Deciziilor privind determinarea dizabilității și capacității de muncă din 18 noiembrie 2013, adoptate în privința lui Chirill Dimitrov, în rezultatul reexpertizării;

- anularea ca fiind ilegal raportul de determinare a dizabilității și capacității de muncă nr. 1327 din 18 noiembrie 2013 și certificatul nr. 1327 eliberate lui Chirill Dimitrov în rezultatul reexpertizării, în confirmarea procentuluiXXXXX;

- recunoașterea drept ilegale acțiunile medicului expert Constantin Rusu din cadrul CCRD, ale directorului general al CNDDCM, Ludmila Sochircă, precum și ale factorilor de decizie din cadrul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;

- dispunerea efectuării expertizei medico-legale, cu atragerea specialistului din cadrul Consiliului Republican de boli profesionale, în vederea stabilirii procentuluiXXXXX;

- obligarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă să înlăture încălcările admise și să restabilească lui Chirill Dimitrov certificatulXXXXX;

- încasarea din contul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în beneficiul lui Chirill Dimitrov a sumei de 8 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat prin emiterea unei decizii ilegale;

- încasarea din contul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în beneficiul lui Chirill Dimitrov a sumei de 50 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral;

- încasarea din contul SA „Lusmecon” în beneficiul lui Chirill Dimitrov a indemnizației XXXXXîn sumă de 154 562,58 de lei, neachitată pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 30 iunie 2015;

- obligarea SA „Lusmecon” să achite lunar lui Chirill Dimitrov, începând cu 01 iulie 2015, XXXXX

Însă, din analiza hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se constată că, prima instanță, deși a identificat corect obiectele materiale ale acțiunii civile, care urma să le soluționeze și în privința cărora urma să se expună, totuși, nu a judecat capetele de cerere privind: încasarea din contul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în beneficiul lui Chirill Dimitrov a sumei de 8 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat prin emiterea unei decizii ilegale; încasarea din contul Ministerului Muncii,

Protecției Sociale și Familiei în beneficiul lui Chirill Dimitrov a sumei de 50 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral; încasarea din contul SA „Lusmecon” în beneficiul lui Chirill Dimitrov a XXXXXX în sumă de 154 562,58 de lei, neachitată pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 30 iunie 2015; obligarea SA „Lusmecon” să achite lunar lui Chirill Dimitrov, începând cu 01 iulie 2015, XXXXX Or, partea motivată a hotărârii judecătorești nu conține memoriul care a format poziția instanței în privința soluției adoptate, prima instanță limitându-se la argumentarea netemeinicii cererii privind repunerea în termen a acțiunii în partea contestării actelor administrative.

În acest sens, este remarcabil că, în spiritul articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, o hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată sub aspectul argumentării acesteia printr-o analiză amplă a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituind o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitriju judecătorec, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Continuând șirul logic al dezideratelor expuse supra, Colegiul notează că și instanța de apel, efectuând controlul judiciar al hotărârii din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu a constatat această eroare judiciară și nu a înlăturat-o, prin o nouă examinare în fond a cauzei.

Prin urmare, se atestă că, deși instanțele de fond au identificat corect obiectele materiale ale prezentei acțiuni civile, nu le-au judecat pe toate per ansamblu, astfel încât unele capete de cerere au rămas nesoluționate și fără o analiză/motivare din partea instanței judecătorești.

Dealtfel, actele judecătorești de dispoziție emise de instanțele de fond, și anume hotărârea din 25 septembrie 2017 și decizia din 31 mai 2018, nu conțin în partea motivată o analiză și concluziile instanțelor în partea pretențiilor privind încasarea din contul SA „Lusmecon” în beneficiul lui Chirill Dimitrov XXXXX în sumă de 154 562,58 de lei, neachitată pentru perioada 01 ianuarie 2014 – 30 iunie 2015; și obligarea SA „Lusmecon” să achite lunar lui Chirill Dimitrov, începând cu 01 iulie 2015, indemnizația de invaliditate pentru boală profesională obținută în rezultatul activității de muncă. XXXXX

Respectiv, lipsa memoriul care format poziția instanțelor judecătorești în partea acestor capete de cerere denotă faptul că, acestea au fost lăsate fără examinare de către instanțele de fond. Astfel, instanța de recurs este în dificultate de a verifica justetea soluțiilor pronunțate în privința unor capete de cerere care nu au fost judecate de instanțele inferioare.

Succesiv, Colegiul opinează că, instanțele de fond urmau să stabilească momentul nașterii dreptului la acțiune a lui Chirill Dimitrov în partea pretențiilor ce țin de competența instanței judecătorești de drept comun. Or, obiectele prezentei acțiuni civile nu țin doar de competența instanței de contencios administrativ. Respectiv, instanțele de fond urmau să stabilească când *de facto* a încetat SA „Lusmecon” să achite lui Chirill Dimitrov indemnizația XXXXX

În altă ordine de idei, Colegiul opinează că la soluționarea cererii privind repunerea în termen a acțiunii, instanțele de fond nu au elucidat toate circumstanțele importante și nu au efectuat o analiză amplă a acestor circumstanțe. Or, atât prima instanță, cât cea de apel nu au ținut cont de faptul că prezenta acțiune a fost intentată la cererea depusă de Procuror în interesele unei

persoane fizice, și nu direct de către justițiabil.

La capitolul dat, este oportun de remarcat faptul că, Chirill Dimitrov s-a adresat organelor procuraturii întru intervenirea în interesul său, în vederea restabilirii pretinsului drept lezat de către autoritățile publice, prin emiterea unor acte administrative ilegale. Astfel, acesta a invocat imposibilitatea adresării de sine stătătoare, din motivul vârstei înaintate și stării grave a sănătății, solicitând restabilirea dreptului său la protecție socială, inclusiv dreptului de a beneficia de garanții și compensații în urma pierderii capacității de muncă, datorită bolii profesionale obținute în rezultatul activității de muncă.

Respectiv, la soluționarea posibilității repunerii în termen a acțiunii, instanțele de fond trebuiau să dea o apreciere circumstanțelor descrise supra și să țină cont de faptul că cererea de chemare în judecată a fost depusă de un organ al statului nu în nume propriu, ci în interesele unei persoane fizice, întru apărarea unui drept social pretins lezat de către autoritățile publice și unele persoane fizice și juridice.

În acest sens, urma a fi dată o apreciere și faptului că, până la intentarea acțiunii civile, organul procuraturii urma să efectueze o multitudine de alte acțiuni pregătitoare întru verificarea argumentelor invocate de Chirill Dimitrov și temeiurilor pretențiilor acestuia. Iar întreprinderea acestor acțiuni a fost determinată în timp.

Prin urmare, la examinarea justificării omiterii termenului legal de adresare în instanța de contencios administrativ, urma a se da o apreciere viabilă nu doar acțiunilor întreprinse de către Chirill Dimitrov, ci și a organului procuraturii, or, această autoritate a fost implicată întru apărarea drepturilor sociale ale reclamantului.

Deopotrivă, având în vedere că reclamantul contestă acțiunile directorului general al Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, instanțele de fond urmau să verifice legalitatea acțiunilor acesteia și dacă scrisoarea nr. D-41/14 din 14 martie 2014 poate constitui obiectul acțiunii în contencios administrativ. Or, în situația în care acest act nu poate fi încadrat în noțiunea de act administrativ, față de această pretenție nu poate fi aplicată prescripția instituită prin Legea contenciosului administrativ.

La caz, urma a fi verificat și faptul dacă contestația depusă de Chirill Dimitrov împotriva acțiunilor medicului expert Constantin Rusu și dezacordul acestuia cu Decizia CCRD nr. 1327 din 18 noiembrie 2013 putea fi soluționată unipersonal de către directorul general al Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, sau dacă acest dezacord ține de competența altui organ colegial consultativ, și urma a fi examinat cu participarea tuturor membrilor.

Respectiv, în cazul în care s-ar fi constatat subrogarea de către directorul general al Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă a împuternicirilor unui organ colegial consultativ, această circumstanță constituie un temei viabil de a repune acțiunea în termen, întru înlăturarea ilegalităților admise de către autoritățile administrative și reprezentanții acestora.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie cu încălcarea normelor de drept material și procedural, precum și nu a judecat fondul cauzei, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursurilor declarate de Chirill

Dimitrov, reprezentantul acestuia, avocatul Gheorghe Vlas, și procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, în interesele lui Chirill Dimitrov, casării deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza să elucideze toate circumstanțele importante pentru justa soluționare a speței, să o examineze multiaspectual și să respecte normele și garanțiile ce guvernează examinarea cauzelor în atât în procedura contenciosului administrativ, cât și procedura contencioasă, iar drept consecință să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de Chirill Dimitrov, reprezentantul acestuia, avocatul Gheorghe Vlas, și procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Galina Balan, în interesele lui Chirill Dimitrov, împotriva deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Se casează decizia din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul sectorului Botanica, mun. Chișinău, în interesele lui Chirill Dimitrov împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Consiliului de Control și Revedere a Deciziilor, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, societății pe acțiuni „Lusmecon”, lui Constantin Rusu și Ludmillei Sochircă cu privire la repunerea în termen a acțiunii, contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului material și moral, și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan